

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

TER BESLISSING

Datum

1 december 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22566929

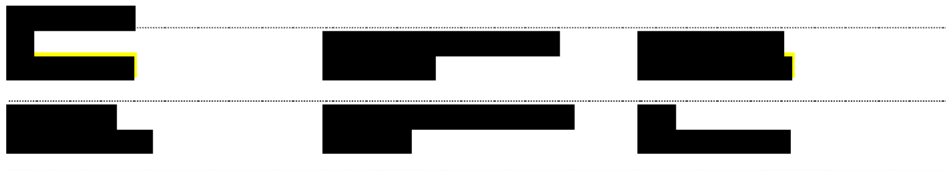
Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota

Tijdelijke vrijstellingen Regeling
diergeeneeskundigen

Aanleiding

Op 1 januari 2023 vervallen de vrijstellingen van:

1. het verbod op het knippen van het achterste deel van de teen van hanen.
De Stuurgroep Ingrepen Pluimvee heeft met deze datum in zicht een nader advies uitgebracht over de uitfasering van het knippen van het achterste deel van de teen van hanen;
2. het verbod op het pneumatisch of handmatig merken van varkens (verder: klopmerken) die in Duitsland voor de slacht worden aangeboden;
3. Het verbod op vriesbranden van runderen (voor een beperkte groep houders).

Middels deze nota wordt u (1) geadviseerd hoe om te gaan met het vervallen van deze vrijstellingen in relatie tot het amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren, het in het coalitieakkoord benoemde convenant dierwaardige veehouderij en ten aanzien van het koudmerken de op 1 december jl. aangenomen motie De Groot (Kamerstuk 28286, nr. 1271); (2) gevraagd bijgaande brief aan de Kamer te ondertekenen.

Geadviseerd besluit

- *Advies achterste teen hanen:* U wordt geadviseerd het advies van de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee op te volgen en de tijdelijke vrijstelling te verlengen tot en met 30 juni 2025.
- *Advies klopmerken varkens:* U wordt geadviseerd te kiezen voor optie 2; waarbij u de tijdelijke vrijstelling verlengt tot 1 januari 2024.
- *Advies koudmerken runderen:* U wordt geadviseerd uitvoering te geven aan motie De Groot door niet alleen een grens te stellen aan de geboortedatum, maar tevens een definitieve einddatum voor de ingreep zelf vast te leggen.
- U wordt geadviseerd de Kamer met bijgevoegde Kamerbrief te informeren over hoe u met deze ingrepen om wilt gaan.

Kernpunten

Algemeen

- Op 11 mei 2021 is door de Tweede Kamer het amendement van lid Vestering op artikel 2.1 van de Wet dieren (Kamerstukken II 2020/21, 35 398, nr. 23) aangenomen.
- In uw brief van 4 november jl. (Kamerstuk 28 286, nr. 1265) geeft u onder andere dat de onder genoemd artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ingrepen zullen worden heroverwogen. De hier bedoelde ingrepen vallen hier ook onder.
- Voor de uitfasering van nog toegestane ingrepen bij pluimvee wordt u, in het kader van reeds bestaand beleid, geadviseerd door de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee.
-

Inhoudelijke punten achterste teen bij hanen

- Het verwijderen van een deel van de achterste teen van hanen bestemd voor de fokkerij wordt uitgevoerd om te voorkomen dat de haan met de nagels van zijn achterste tenen de hen beschadigt bij het treden van de hen. De hen kan daardoor ernstige huid- en veerbeschadigingen op lopen die kunnen leiden tot de dood. Het is te betwijfelen of dit verband houdt met de wijze van huisvesten van de dieren.
- De Stuurgroep heeft onlangs (unaniem) advies (zie bijlage) uitgebracht inzake deze ingreep en zij adviseert de vrijstelling te verlengen tot en met 30 juni 2025: het aanvullend onderzoek naar het *verantwoord* achterwege laten van de ingreep loopt tot eind 2023. Uitgaande van positieve resultaten zal de periode tot 30 juni 2025 worden gebruikt voor de implementatie van de nodige maatregelen door de pluimveehouders.
- Mocht eind 2023 blijken dat er onvoldoende handvatten zijn de ingreep per 1 juli 2025 volledig te verbieden dan bestaat de mogelijkheid om op basis van de resultaten te bezien welke aanvullende strengere voorwaarden aan de ingreep kunnen worden gesteld.
- De in 2024 verwachte uitkomsten van het onderzoek van de stuurgroep kunnen dan ondertussen worden gebruikt voor de door u aan het parlement aangekondigde uitvoeringsregelgeving waarin, als alternatief voor het amendement Vestering, zal zijn bepaald welke ingrepen wel (en onder welke voorwaarden) en niet zijn geoorloofd.
- Dit in de verwachting dat het parlement akkoord gaat met de door u aangekondigde nota van wijziging, die dit mogelijk maakt. Mocht het parlement niet akkoord gaan met de nota van wijziging, dan ontstaat er een situatie van onduidelijkheid voor de sector en de overheid over wat wel en niet mag, zoals u in uw recente Kamerbrief hebt gemeld. Dat is dan ook het geval voor het knippen van achterste tenen bij hanen.

Inhoudelijke punten handmatig merken van varkens

- Een varken krijgt in Nederland een oormerk als identificatie. Bij vervoer naar het slachthuis krijgt het dier een tweede identificatie-ingreep, namelijk een slachtblik. Duitsland vereist voor alle varkens die ter slacht worden aangeboden een klopmerk.
- Sinds 1 januari 2018 is het klopmerken in Nederland, als enige land binnen de EU, verboden. Voor de slachtvarkens die naar Duitsland gaan is in 2019 met terugwerkende kracht een vrijstelling verleend.
- In april dit jaar is de Regeling houders van dieren aangepast in het kader van de AHR waardoor varkens die vanuit Nederland rechtstreeks naar het

buitenland worden vervoerd niet langer een tweede identificatie-ingreep hoeven ondergaan.

- Desondanks, is het achterwege laten van de ingreep klopmerken door de Nederlandse houders nu nog niet wenselijk omdat er onvoldoende duidelijkheid is. Dit betreft bijvoorbeeld de door ons verwachtte belemmeringen ten aanzien van het transport dat nog niet is ingericht op het klopmerken op locatie in Duitsland en het goed gescheiden houden van dieren van verschillende houders op de vrachtwagen.
- Rekening houdend met de logistieke aanpassingen die varkenshouders potentieel moeten doorvoeren en het feit dat het voor de varkens ogenschijnlijk geen verschil maakt of ze in Nederland of in Duitsland worden geklopmerkt wordt u geadviseerd de vrijstelling toch eenmalig te verlengen tot 1-1-2024.
- Tijdens de periode van de vrijstelling zal LNV regelmatig met de sector in overleg gaan om tot een oplossing te komen. Een potentiële oplossing ligt op het gebied van een elektronisch oormerk (ter vervanging van het bestaande oormerk) waarmee de sector al jaren aan het testen is. Ook zal er contact worden opgenomen met Duitsland om de Duitse vereisten en processen inzichtelijk te maken en potentiële oplossingen, aangedragen door de sector, te bespreken.
- Omdat het hier om een lichamelijke ingreep gaat zou het besluit om te verlengen gevoelig kunnen liggen, tegelijkertijd is hier geen sprake van een lichamelijke ingreep die wordt gedaan vanwege aanpassing aan de huisvesting van de varkens.

Opties

1. De vrijstelling wordt niet verlengd.

Voor het varken maakt deze optie weinig verschil, het klopmerk zal dan alsnog in Duitsland worden aangebracht. Aan de sector is weliswaar niet gemeld dat de vrijstelling zou worden verlengd, maar tegelijkertijd is het beoogde alternatief (het elektronische oormerk) nog niet beschikbaar.

2. De vrijstelling wordt eenmalig verlengd tot 1 januari 2024.

Met deze optie geeft u de sector voldoende tijd om hun logistieke processen aan te passen. Ook geeft dit het Ministerie voldoende tijd om verder met Duitsland te spreken. Voor de varkens heeft deze optie ogenschijnlijk geen verder negatieve gevolgen voor hun welzijn ze zullen ofwel in Nederland ofwel in Duitsland worden voorzien van een klopmerk.

Inhoudelijke punten koudmerken runderen

- Met het ontwerpbesluit dat u op 4 november 2022 aan de Kamer heeft verstuurd werd beoogd uitwerking te geven aan een toezegging die eerder is gedaan op basis van motie Heerema.
- Motie De Groot (Kamerstuk 28286, nr. 1271), ingediend naar aanleiding van het ontwerpbesluit, is aangenomen. Middels deze motie wordt de regering verzocht vriesbranden niet meer toe te staan voor alle runderen die na 2024 zijn of worden geboren. De motie is door u ontraden.
- Gelet op het feit dat de ingreep al eerder als niet-noodzakelijk is aangemerkt (en reeds verboden in 2019) en er nu een Kamermeerderheid is voor het eerder uitfaseren van de ingreep kan de motie direct uitgevoerd worden met in achtname van onderstaande:

- Bij uitvoering van de motie dient te worden beseft dat runderen in de praktijk op een leeftijd tussen de 1 en 2 jaar worden gevriesbrand. Dieren die tot en met 2024 geboren zijn, zullen in de jaren erna gevriesbrand worden. De motie geeft geen uiterlijke datum voor de ingreep. Dat kan problemen geven voor controleerbaarheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.
- Gelet op voorgaande ligt het voor de hand om niet alleen een duidelijke grens te stellen op basis van de geboortedatum van het rund maar ook ten aanzien van de ingreep zelf.
- In de tijdelijke verlenging zal dan ook, aanvullend op de reeds bestaande voorwaarden van de huidige regeling, worden opgenomen dat enkel runderen geboren voor 1 januari 2025 gekoudmerkt mogen worden en dat de vrijstelling voor het verrichten van de ingreep tot uiterlijk 1 januari 2027 van kracht is.
- Dit betekent tevens dat de heroverweging op ingrepen, zoals u heeft aangekondigd in uw brief d.d. 4 november 2022 (Kamerstuk 28286, nr. 1265), voor deze ingreep hiermee is afgerond.
- Voor het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit diergeneeskundigen in verband met de uitfasering van vriesbranden bij runderen als toegestane lichamelijke ingreep (Kamerstuk 28286, nr. 1264) zullen de benodigde stappen worden ondernomen om de procedure te beëindigen.